

**ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2024-2028**

ΑΘΗΝΑ 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Η Επιστημονική και Ερευνητική Φυσιognωμία του Τμήματος	3
2.	Τρέχουσα Ερευνητική Δραστηριότητα	5
3.	Στρατηγικός Σχεδιασμός Έρευνας 2024-2028	8
3.1	Στοχευμένοι Ερευνητικοί Άξονες Προτεραιότητας 2024-2028	8
3.2	Εργαστήριο Ανθρωποοικολογίας	9
3.2.1	Τρόφιμα και Περιβάλλον, Βιώσιμη Δίαιτα, Επισιτιστική Επάρκεια και Υγεία	9
3.2.2	Κυκλική οικονομία, κύκλος ζωής προϊόντων και ποσοτική εκτίμηση περιβαλλοντικού αποτυπώματος	10
3.2.3	Δυναμική της κάλυψης και χρήσης γης	11
3.3	Εργαστήριο Βιώσιμου Τουρισμού και Πολιτισμού	12
3.3.1	Βιώσιμες Πρακτικές Τουριστικών Προορισμών και Επιχειρήσεων	12
3.3.2	Βιωσιμότητα και Τεχνολογικές Εξελίξεις στον Τομέα της Υλικής και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς	13
3.4	Εργαστήριο Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Βιώσιμης Ανάπτυξης	15
3.4.1	Οικονομικά του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής	15
3.4.2	Βιώσιμη οικονομική συμπεριφορά και εφοδιαστική αλυσίδα	16
3.4.3	Βιώσιμη αστική και περιφερειακή ανάπτυξη	17
3.4.4	Εφαρμοσμένη οικονομική ανάλυση	19
3.5	Εργαστήριο Ψυχοπαιδαγωγικής	20
3.5.1	Οικογένεια και ανάπτυξη παιδιού	20
3.5.2	Ποιοτική εκπαίδευση και μάθηση	21
3.5.3	Θετική ψυχολογία και συμβουλευτική	22

1. Η Επιστημονική και Ερευνητική Φυσιογνωμία του Τμήματος

Το Στρατηγικό Σχέδιο για την έρευνα στο Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης την περίοδο 2024-2028 αποτελεί συνέχεια των στόχων που είχαν τεθεί στον Στρατηγικό Σχεδιασμό Ανάπτυξης του Τμήματος την περίοδο 2021-2024. Οι στόχοι του Τμήματος εναρμονίζονται πλήρως με τους γενικούς στόχους του Στρατηγικού Σχεδίου της Σχολής Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών και του Πανεπιστημίου. Το Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης εστιάζει στην επιστημονική έρευνα σε αντικείμενα που αφορούν τα Εφαρμοσμένα Οικονομικά, τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, τη συμπεριφορά του καταναλωτή και της επιχείρησης, την οργάνωση και λειτουργία της οικογένειας, την ποιοτική εκπαίδευση και την αειφόρο διαχείριση του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, με γνώμονα την ενίσχυση της ποιότητας ζωής και την ευημερία του ανθρώπου.

Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα στο Τμήμα εστιάζει:

- στη μελέτη των παραγωγικών συντελεστών που καθορίζουν την ανάπτυξη ενός τόπου, όπως η μακροπρόθεσμη σταθερότητα, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, η αύξηση της παραγωγικότητας, η ενίσχυση της απασχόλησης, η καταπολέμηση της ανεργίας, η ενδυνάμωση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας, η αξιοποίηση των παραγωγικών πόρων, η ορθολογική χρήση της γης και των φυσικών πόρων, η αξιοποίηση των πολιτισμικών πόρων, η ενδυνάμωση των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων και η εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων, η παροχή και εξασφάλιση των βασικών αναγκών για διαβίωση, ασφάλεια, εκπαίδευση, ενέργεια, υγεία και ποιότητα ζωής.
- στην ανάλυση του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα παραγωγής. Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο της σύγχρονης αγροτικής οικονομίας και της βιώσιμης αγροδιατροφικής εφοδιαστικής αλυσίδας, αναλύονται οι συνεργατικές δράσεις που αφορούν την ορθολογική παραγωγή των αγροτικών προϊόντων λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, με σκοπό την ανάπτυξη βιώσιμων πρακτικών ώστε να προωθούν τη βιώσιμη τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη αλλά και να συμβαδίζουν με τις υποδείξεις της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ),
- στη διερεύνηση των αναγκών και της βιώσιμης συμπεριφοράς των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, των τρόπων με τους οποίους οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν και διεκπεραιώνουν σημαντικές καθημερινές λειτουργίες, όπως η Εξυπηρέτηση Πελατών, το Marketing, η Διαχείριση Παραγγελιών, οι Προμήθειες/Αγορές, κ.ά. Αφετηρία στον σχεδιασμό των λειτουργιών αυτών αποτελεί ο Καταναλωτής, ο οποίος ολοένα και περισσότερο ευαισθητοποιείται απέναντι σε κοινωνικο-περιβαλλοντικά θέματα. Επομένως, η αλυσίδα αξίας των επιχειρήσεων θα πρέπει να παρέχει ποιοτικά προϊόντα και υπηρεσίες στο πλαίσιο υιοθέτησης πρακτικών και πολιτικών ευθυγραμμισμένων με τις απαιτήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης,
- στην επιμόρφωση σε διάφορους τομείς στους οποίους αναπτύσσεται επιχειρηματική δραστηριότητα, όπως η εκπαίδευση, η ενέργεια, η τεχνολογία, η υγεία, το περιβάλλον, ο τουρισμός και ο πολιτισμός. Οι καταναλωτές πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους οι επιχειρήσεις διαχειρίζονται τα οικονομικά τους, σχεδιάζουν και υποστηρίζουν τις καθημερινές λειτουργίες τους, όπως την εξυπηρέτηση πελατών και την εφοδιαστική στο πλαίσιο πλέον της βιώσιμης ανάπτυξης, τότε μπορούν να συνεισφέρουν στην αλυσίδα αξίας των επιχειρήσεων και οργανισμών, ενώ παράλληλα μπορούν και να συμβάλουν στην ανάπτυξη

διαφόρων μορφών, όπως για παράδειγμα την πράσινη επιχειρηματικότητα.

Το σύνολο των προαναφερόμενων επιμέρους ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος ευνοεί την εκπαίδευση των φοιτητών/τριων του Τμήματος σε αντίστοιχους τομείς μελέτης με στόχο τη γνώση και την επαγγελματική καταξίωσή τους στους αντίστοιχους τομείς της Οικονομίας και της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Στο Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης λειτουργούν τα ακόλουθα τέσσερα (4) θεσμοθετημένα Εργαστήρια:

1. **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΟΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ:** Το εργαστήριο Ανθρωποοικολογίας εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα που αφορούν την Οικιακή Οικονομία, τη βιωσιμότητα και ποιότητα ζωής της οικογένειας, το φυσικό περιβάλλον και την Οικολογία, το ανθρωπογενές και δομημένο περιβάλλον, τη βιώσιμη διατροφή του ανθρώπου, την επισιτιστική ασφάλεια και σπατάλη τροφίμων, τον κύκλο ζωής και αξίας των προϊόντων, την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, τη συμμετοχική ανάπτυξη και την οικιακή τεχνολογία.

2. **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:** Το εργαστήριο Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Βιώσιμης Ανάπτυξης εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες που σχετίζεται με τα εφαρμοσμένα οικονομικά και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Στόχος του εργαστηρίου είναι η μελέτη του συνόλου των παραμέτρων για την ορθολογική διαχείριση των οικονομικών, κοινωνικών και φυσικών πόρων σε τοπικό εθνικό και διεθνές επίπεδο ώστε να προωθήσει τη μελέτη και την κατανόηση των αρχών της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

3. **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΒΙΩΣΙΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:** Το εργαστήριο Βιώσιμου Τουρισμού και Πολιτισμού εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και διαχείριση τουρισμού, την τέχνη, τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, την ολοκληρωμένη διαχείριση (μάνατζμεντ) και μάρκετινγκ της πολιτιστικής κληρονομιάς, την πολιτιστική και δημιουργική βιομηχανία, τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, τις πολιτιστικές διαδρομές, τη διοίκηση ολικής ποιότητας, τις νεοφυείς επιχειρήσεις (start up) στον τουρισμό, τον πολιτισμό και τον ελεύθερο χρόνο, την καινοτομία στις τουριστικές υπηρεσίες και τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

4. **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ:** Το Εργαστήριο Ψυχοπαιδαγωγικής αναπτύσσει ερευνητική και εκπαιδευτική δραστηριότητα σε θέματα που εμπίπτουν στο ευρύ επιστημονικό πεδίο της βιώσιμης ανάπτυξης και σχετίζονται κυρίως με την ποιοτική εκπαίδευση, την ποιότητα ζωής, την ευημερία, την υγεία και την ψυχική ανθεκτικότητα, την εξάλειψη κοινωνικών ανισοτήτων στο σχολείο και την οικογένεια, και την ισότητα των φύλων. Αντικείμενο του εργαστηρίου είναι η ανάπτυξη και προαγωγή ερευνητικής δραστηριότητας και εκπαιδευτικών εφαρμογών με σκοπό την ολιστική προσέγγιση/κατανόηση του συγκερασμού της Αγωγής και της Ψυχολογίας υπό το πρίσμα της βιωσιμότητας με κέντρο ενδιαφέροντος τον αναπτυσσόμενο άνθρωπο.

Επίσης στο Τμήμα λειτουργούν τρία (3) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών:

i. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Βιώσιμη Ανάπτυξη»

Αντικείμενο του συγκεκριμένου Προγράμματος είναι η μελέτη και η επιστημονική έρευνα στη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Από ακαδημαϊκό έτος 2025-26, οι κατευθύνσεις του Μεταπτυχιακού θα είναι οι

εξής: Διαχείριση Περιβάλλοντος, Τοπική ανάπτυξη & Έξυπνες πόλεις (Smart Cities), Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα (Sustainable Supply Chain & Logistics). Πιο συγκεκριμένα, το νέο πρόγραμμα αποτελεί μία φυσική μετεξέλιξη του Π.Μ.Σ. «Βιώσιμη Ανάπτυξη», αγγίζοντας νέους τομείς αιχμής, όπως των έξυπνων πόλεων και της Εφοδιαστικής/Εφοδιαστικής αλυσίδας, οι οποίοι παρουσιάζουν ιδιαίτερη άνθιση και σύμφωνα με διεθνείς μελέτες αναμένεται να συνεχίσουν να αναπτύσσονται με ραγδαίο ρυθμό τα επόμενα χρόνια. Επίσης, η 3η κατεύθυνση της Διαχείρισης Περιβάλλοντος αναπροσαρμόστηκε με βάση τις νέες επιταγές βιώσιμης προσαρμογής στο σφοδρά μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον.

ii. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Εκπαίδευση και Πολιτισμός»

Αντικείμενο του Προγράμματος αυτού είναι η επιστημονική εξειδίκευση σε θέματα εκπαίδευσης και πολιτισμού μέσω των Ειδικεύσεων (α) Παιδαγωγική Ψυχολογία και Εκπαιδευτική Πράξη, (β) Διοίκηση και Διαχείριση Εκπαιδευτικών Μονάδων και (γ) Πολιτισμική Αγωγή.

iii. Διακρατικό, Διδρυματικό και Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Δ.Δ. Π.Μ.Σ.) «Ανάπτυξη Αειφόρου Τουρισμού: Πολιτισμική Κληρονομιά, Περιβάλλον, Κοινωνία – Sustainable Tourism Development: Heritage, Environment, Society»

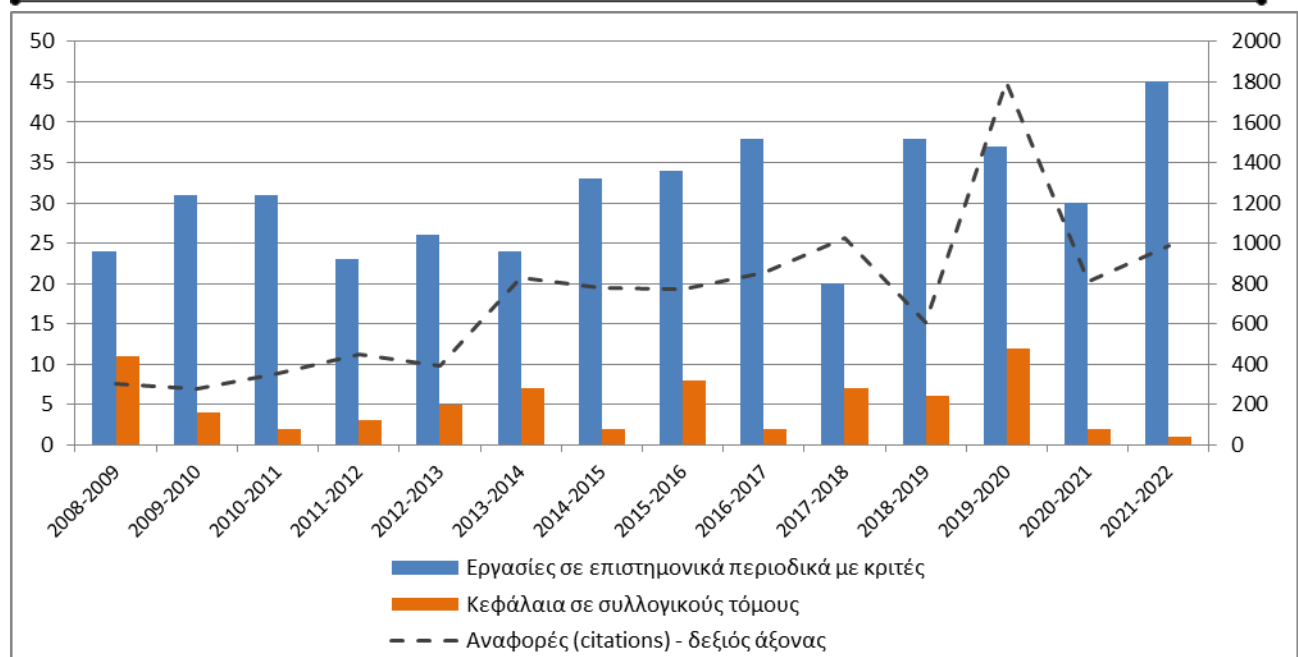
Το Πρόγραμμα αυτό, αποτελεί μία πρότυπη συνεργασία τριών κορυφαίων Πανεπιστημίων, του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου, το οποίο συμμετέχει με τα Τμήματα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης (επισπεύδον Τμήμα), Γεωγραφίας, Πληροφορικής και Τηλεματικής, του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το οποίο συμμετέχει με το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, και του Πανεπιστημίου Paris I – Panthéon Sorbonne, το οποίο συμμετέχει με το Institute de Recherche et d' Études Supérieures du Tourisme.

2. Τρέχουσα Ερευνητική Δραστηριότητα

Στο Τμήμα έχουν εκπονηθεί σε συνεχίζουν να εκπονούνται πολυάριθμα χρηματοδοτούμενα ερευνητικά έργα από εθνικούς και διεθνείς πόρους, κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς (ΙΚΥ, ΕΛΙΔΕΚ, Erasmus +, Horizon κ.α.).

Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος βαίνει βελτιούμενη, όπως φαίνεται από τα παρακάτω διαγράμματα.

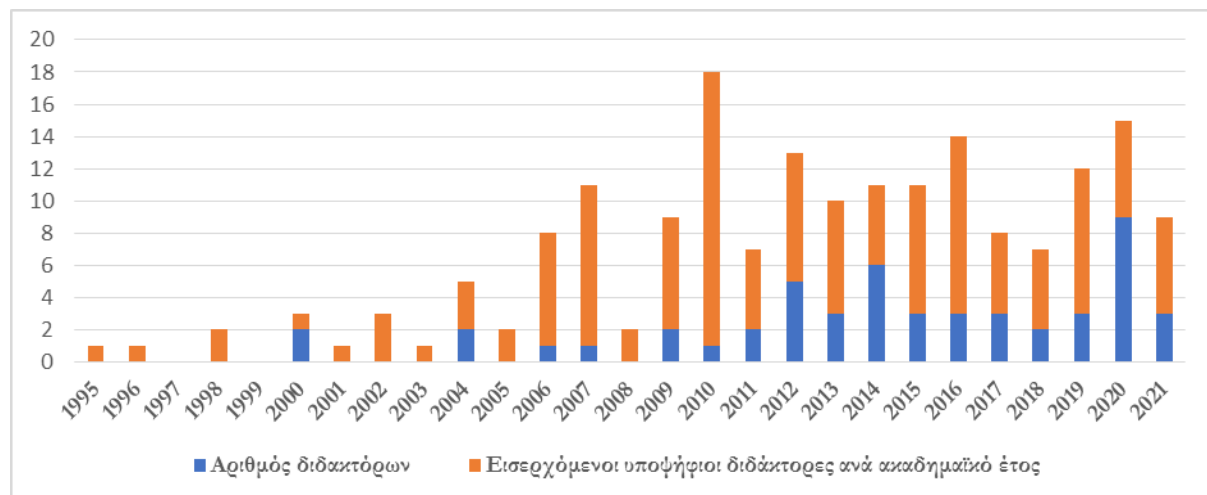
Στο διάγραμμα 1 αποτυπώνεται διαχρονικά, από το 2008-2009 έως το 2021-2022 ο μέσος ετήσιος αριθμός δημοσιεύσεων του συνόλου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές και σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές και με πλήρη πρακτικά. Επίσης, στην ίδια εικόνα αποτυπώνεται και ο αριθμός ετεροαναφορών των μελών ΔΕΠ που επιβεβαιώνει τον σταθερό ρυθμό ερευνητικής ανάπτυξης του Τμήματος.

Σημείωση: Από το έτος 2020-2021 προσμετρώνται μόνο οι εργασίες και οι αναφορές στο Scopus ενώ στα προηγούμενα έτη προσμετρήθηκαν όλες οι επιστημονικές εργασίες σε διεθνή περιοδικά με κριτές.

Διάγραμμα 1: Παραγωγή και αναγνώριση δημοσιευμένου έργου επί του συνόλου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Στο Διάγραμμα 2, εικονίζεται ο αριθμός των Διδασκόντων από το 1995-2021

Διάγραμμα 2: Αριθμός Διδασκόντων

Πίνακας 1 Δείκτες Επίδοσης Τμήματος Οικονομίας & Βιώσιμης Ανάπτυξης (2019-2023)

Δείκτης Απόδοσης	Συνολική τιμή σε επίπεδο 5ετίας (2019-2023)
Στόχος: Ερευνητική Επίδοση	
Αριθμός δημοσιεύσεων και αναφορών από το Scopus	202/4.562
Μέσο πλήθος δημοσιεύσεων και αναφορών ανά μέλος ΔΕΠ από το Scopus	8 / 236
Αριθμός διδακτορικών και αριθμό δημοσιεύσεων από αυτά	20/55
Αριθμός υποψηφίων διδασκόντων που έχουν εγγραφεί την 5ετία αυτή	27
Αριθμός ερευνητικών έργων και ποσό χρηματοδότησης – αναφορά των τομέων έρευνας στους οποίους ανήκουν τα έργα	110 / 2.203.937,15 €
Αριθμό ερευνητικών έργων που το Τμήμα είναι συντονιστής (εθνικά και διεθνή ξεχωριστά)	2
Αριθμό μεταδιδακτόρων που φιλοξενήθηκαν στο Τμήμα	8
Διακρίσεις μελών Τμήματος (περιλαμβάνονται editors περιοδικών, πρόεδροι επιτροπών διεθνών συνεδρίων, best paper awards, βραβεύσεις και συμμετοχή στη διοίκηση διεθνών εταιριών)	10
Στόχος: Διεθνοποίηση Έρευνας	
Αριθμό ξένων ερευνητών/συνεργατών που φιλοξενήθηκαν στο Τμήμα	0
Αριθμός διεθνών/εθνικών συνεργασιών με στόχο την έρευνα (να γίνει αναφορά) (δεν αφορά την συμμετοχή σε κοινά ερευνητικά έργα)	26/21
Αριθμό διδασκόντων από το εξωτερικό (διεθνών φοιτητών)	1
Στόχος: Αξιοποίηση αποτελεσμάτων Έρευνας – Κουλτούρα Καινοτομίας	
Αριθμός πατεντών στις οποίες συμμετέχει το Πανεπιστήμιο	0
Αριθμός τεχνοβλαστών που συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ Τμήματος	0
Αριθμός διαγωνισμών καινοτομίας και επιχειρηματικότητας που έχουν διακριθεί ερευνητές και φοιτητές του Τμήματος (να γίνει και αναφορά αυτών)	0
Στόχος: Προαγωγή Ερευνητικής Συνεργασίας – Δημιουργίας διακριτού προφίλ για το Πανεπιστήμιο	
Αριθμός δημοσιεύσεων που συμμετέχουν συνάδελφοι από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου	29
Αριθμός διδακτορικών που συμμετείχαν στην τριμελή συνάδελφοι από άλλα Τμήματα	14
Αριθμός υποψηφίων διδασκόντων που συμμετέχουν στην τριμελή τους συνάδελφοι από άλλα Τμήματα	44
Αριθμός ερευνητικών έργων που συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ από άλλα Τμήματα και ερευνητικοί τομείς	4/ Επισιτιστική ασφάλεια Δημιουργία βιβλίου με συνταγές για άτομα με νοητική αναπηρία Υποβάθμιση και Διατήρηση της Φύσης Τουριστικές υποδομές στα αστικά κέντρα

3. Στρατηγικός Σχεδιασμός Έρευνας 2024-2028

Το Τμήμα στοχεύει, μέχρι το 2028, στην υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων στα πεδία που αφορούν στη Βιώσιμη Ανάπτυξη, αυτοτελώς ή σε συνεργασία με άλλα εργαστήρια, μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ, Τμήματα του Πανεπιστημίου, ή άλλα εκπαιδευτικά, επιστημονικά, ή ερευνητικά Ιδρύματα, καθώς και δημόσιους ή ιδιωτικούς Φορείς και Οργανισμούς της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Στοχεύει, επίσης, στη συνεργασία με Κέντρα Ερευνών και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, καθώς και με αναγνωρισμένους επιστήμονες της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, με ακαδημαϊκά ενδιαφέροντα και στοχοθεσίες που συμπίπτουν, συμβαδίζουν ή αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνες του Τμήματος, καθώς επίσης και στη διοργάνωση επιστημονικών Ημερίδων, Σεμιναρίων, Συνεδρίων και άλλων επιστημονικών δράσεων.

3.1 Στοχευμένοι Ερευνητικοί Άξονες Προτεραιότητας 2024-2028

Παρακάτω παρουσιάζονται τα εργαστήρια του Τμήματος με αλφαβητική σειρά και οι άξονες προτεραιότητας ανά εργαστήριο. Οι δείκτες στοχοθεσίας παρουσιάζονται ανά εργαστήριο και οι απαιτούμενοι πόροι/εξοπλισμός, στον πίνακα στο τέλος του κειμένου.

Πίνακας 2 Ερευνητικοί άξονες Προτεραιότητας, σχέση με Βιωσιμότητα

Τομέας	Ανάπτυξη (νέος – εξελισσόμενος)	Σχετίζεται με Βιωσιμότητα	Προοπτική συνεργασίας (αναφέρεται Τμήμα/Τομέας Έρευνας)
1. Τρόφιμα και Περιβάλλον, Βιώσιμη Δίαιτα, Επισιτιστική Επάρκεια και Υγεία		Ναι	Ναι Τμήμα Διαιτολογίας Διατροφής, Τμήμα Γεωγραφία
2. Κυκλική οικονομία, κύκλος ζωής προϊόντων και ποσοτική εκτίμηση περιβαλλοντικού αποτυπώματος	Νέος	Ναι	Ναι Τμήμα Γεωγραφίας
3. Δυναμική της κάλυψης και χρήσης γης		Ναι	Ναι Τμήμα Γεωγραφίας
4. Βιώσιμες Πρακτικές Τουριστικών Προορισμών και Επιχειρήσεων	Νέος	Ναι	
5. Βιωσιμότητα και Τεχνολογικές Εξελίξεις στον Τομέα της Υλικής και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς		Ναι	
6. Οικονομικά του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής	Νέος (Οικονομικά της Κλιματικής Αλλαγής).	Ναι	Ναι Τμήμα Γεωγραφίας Τμήμα Computing και Τηλεματικής

7. Βιώσιμη οικονομική συμπεριφορά και εφοδιαστική αλυσίδα		Ναι	
8. Βιώσιμη αστική και περιφερειακή ανάπτυξη		Ναι	
9. Εφαρμοσμένη οικονομική ανάλυση		Ναι	
10. Οικογένεια και ανάπτυξη παιδιού		Ναι	
11. Ποιοτική εκπαίδευση και μάθηση		Ναι	Ναι Όλα τα Τμήματα
12. Θετική ψυχολογία και συμβουλευτική	Νέος	Ναι	

3.2 Εργαστήριο Ανθρωποοικολογίας

3.2.1 Τρόφιμα και Περιβάλλον, Βιώσιμη Δίαιτα, Επισιτιστική Επάρκεια και Υγεία

Η πιο σημαντική και δύσκολη πρόκληση του 21ου αιώνα είναι η διασφάλιση μιας συνεχούς παροχής θρεπτικών τροφίμων για τον πληθυσμό της Γης, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, λαμβάνοντας πάντα υπόψη την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού, τη βιωσιμότητα αλλά και τα πλανητικά όρια. Πιο συγκεκριμένα, η γεωργική παραγωγή καλείται να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, τις διενέξεις που σχετίζονται με την χρήση της γης και το συνεχώς αυξανόμενο κόστος της διαφύλαξης της υγείας του ανθρώπου, τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Η μη βιωσιμότητα του υπάρχοντος συστήματος τροφίμων οφείλεται κυρίως στην εκ βιομηχανοποίηση και στην παγκοσμιοποίηση της γεωργικής παραγωγής και της επεξεργασίας των τροφίμων καθώς επίσης και στην στρόφη σε διατροφικά πρότυπα που βασίζονται στην κατανάλωση μεγάλης ποσότητας ζωικής πρωτεΐνης και μεγάλης κατανάλωσης υπερ-επεξεργασμένων τροφίμων. Η μη βιωσιμότητα του υπάρχοντος συστήματος τροφίμων έχει αντίκτυπο στις κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες του φαίνεται να διευρύνονται, και σε θέματα επισιτιστικής ασφάλειας, ακόμα σε περιβάλλοντα όπου παραδόξως, υπάρχει άφθονη τροφή.

Ο συγκεκριμένος άξονας προτεραιότητας βρίσκεται σε συμφωνία με την προτεραιότητα “Μείωση της σπατάλης τροφίμων και βιώσιμες διαδικασίες ανακύκλωσης υπολειμμάτων τροφίμων για την παραγωγή ασφαλών τροφίμων και ζωοτροφών” της περιοχής παρέμβασης “Ασφάλεια Τροφίμων” του πλαισίου Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Επίσης, βρίσκεται σε συμφωνία με την προτεραιότητα “Μείωση της σπατάλης τροφίμων και βιώσιμες διαδικασίες ανακύκλωσης υπολειμμάτων τροφίμων για την παραγωγή ασφαλών τροφίμων και ζωοτροφών” της περιοχής παρέμβασης “4.7 Κυκλική Οικονομία / Στρατηγικές, Επιχειρησιακά Μοντέλα” του πλαισίου Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Τα μέλη ΔΕΠ που θα ασχοληθούν με την θεματική αυτή έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές από άλλους οργανισμούς (παραδείγματος χάρη, Τμήμα Γεωγραφίας του

Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου, Τμήμα Γεωπονίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, Τμήμα Διαιτολογίας/Διατροφής του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου) και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Abeliotis, K., Chroni, C. Lasaridi, K., Terzis, E., Galliou, F., Manios, T. Environmental Impact Assessment of a Solar Drying Unit for the Transformation of Food Waste into Animal Feed (2022) Resources, 11(12), art. no. 117, DOI:10.3390/resources11120117
- Michalis A., Panagiotakos D.B., Papadopoulos A., Costarelli V. A qualitative exploration of immigrant's experiences, practices and feelings about health-care management, diet quality and food security issues, in Greece (2023) International Journal of Migration, Health and Social Care. DOI: 10.1108/IJMHS-06-2023-0061 Article in press
- Costarelli V., Michou M., Svoronou E., Koutava N., Symvoulidou M., Anastasiou K., Abeliotis K. 'Healthy Children, Healthy Planet': A pilot school-based educational intervention (2022) Health Education Journal, 81 (2), pp. 183 - 195
- Abeliotis, K., Lasaridi, K., Chroni, C. Food Waste Prevention in Athens, Greece: The effect of family characteristics (2016) Waste Management and Research, 34(12), DOI: 10.1177/0734242X16672318
- Abeliotis, K., Lasaridi, K., Costarelli, V., Chroni, C. The Implications of Food Waste Generation on Climate Change: The case of Greece (2015) Sustainable Production and Consumption, 3, DOI: 10.1016/j.spc.2015.06.006

3.2.2 Κυκλική οικονομία, κύκλος ζωής προϊόντων και ποσοτική εκτίμηση περιβαλλοντικού αποτυπώματος

Η μετάβαση από το γραμμικό μοντέλο στο μοντέλο της κυκλικής οικονομίας, βασίζεται σε διεξοδική έρευνα στον κύκλο ζωής υλικών και προϊόντων. Μία από τις προτεραιότητες του Εργαστηρίου Ανθρωποοικολογίας είναι η μελέτη κυκλικών λύσεων για την αξιοποίηση φυσικών πόρων, η μελέτη του σχεδιασμού, της χρήσης, της επαναχρησιμοποίησης, της επισκευής, της ανακατασκευής και της ανακύκλωσης προϊόντων, με τη χρήση πειραματικών διατάξεων ή λογισμικών εργαλείων σχετικών με την Αξιολόγηση του Κύκλου Ζωής. Ο συγκεκριμένος άξονας προτεραιότητας βρίσκεται σε συμφωνία με μία σειρά από Περιοχές Παρέμβασης και Προτεραιότητες του Τομέα "Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία" του πλαισίου της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027:

4.1.2 Ανάπτυξη μεθόδων και εφαρμογή συστημάτων επεξεργασίας αποβλήτων/υπολειμμάτων και αναβάθμιση τους σε προϊόντα προστιθέμενης αξίας.

4.1.4. Προώθηση πρακτικών πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και επαναχρησιμοποίησης υλικών.

Περιοχή Παρέμβασης

4.5 Μετριασμός και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών:

4.5.1 Δράσεις αξιολόγησης και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής βάσει υφιστάμενων και αναδυόμενων τεχνολογιών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

4.7 Κυκλική Οικονομία / Στρατηγικές, Επιχειρησιακά Μοντέλα

4.7.4 Ανάπτυξη μεθόδων επέκτασης διάρκειας ζωής προϊόντων (επαναχρησιμοποίηση, επιδιόρθωση, ανακατασκευή, νέα λειτουργικότητα κ.α.).

4.7.7 Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση αλυσίδων αξίας σε όλο τον κύκλο τους (τρόφιμα, πλαστικά, κατασκευές, υλικά κ.α.) με συμμετοχή πολιτών, περιβαλλοντικών και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

4.7.10 Προώθηση βιώσιμων τεχνολογιών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος με επαναχρησιμοποίηση πόρων σε νησιωτικές και παράκτιες περιοχές.

Τα μέλη του Τμήματος που εξειδικεύονται στον άξονα αυτόν έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές από άλλους οργανισμούς (π.χ. Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Kouloumpis, V., Kostantzos, G.E., Chroni, C., Abeliotis, K., Lasaridi, K., Does the Circularity End Justify the Means? A Life Cycle Assessment of Preparing Waste Electrical and Electronic Equipment for Reuse (2023) Sustainable Production and Consumption, 41, DOI: 10.1016/j.spc.2023.08.008
- Gareiou Z., Chroni C., Kontoleon K., El Bachawati M., Saba M., Herrero Martin R., Zervas E. Awareness of Citizens for the Single-Use Plastics: Comparison between a High – Income and an Upper – Middle - Income Economy of the Easter Mediterranean Region, Greece and Lebanon (2022) Sustainability, 14, 1912, Sustainability 2022, 14, 1912. <https://doi.org/10.3390/su14031912>
- Abeliotis, K., Costarelli V., Anagnostopoulos, K., The Effect of Different Types of Diet on Greenhouse Gas Emissions in Greece (2016) International Journal on Food System Dynamics, 7(1), DOI: 10.18461/ijfsd.v7i1.714
- Abeliotis, K., Lasaridi, K., Chroni, C., Life cycle assessment of food waste home composting in Greece (2016) Toxicological & Environmental Chemistry, 98(10), DOI: 10.1080/02772248.2015.1074235
- Abeliotis, K., Detsis V., Pappia, C., Life Cycle Assessment of Bean Production in the Prespa National Park, Greece (2013) Journal of Cleaner Production, 41, DOI: 10.1016/j.jclepro.2012.09.032

3.2.3 Δυναμική της κάλυψης και χρήσης γης

Ο παραπάνω τομέας έρευνας βρίσκεται σε συμφωνία με τις προτεραιότητες της περιοχής παρέμβασης “4.6 Περιβαλλοντικά Παρατηρητήρια - Οικοσυστημική προσέγγιση βιώσιμης Ανάπτυξης” του τομέα “Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία” και “2. Ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων” του τομέα «Αγροδιατροφική Αλυσίδα» του πλαισίου Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Τα μέλη ΔΕΠ έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές από το Τμήμα Γεωγραφίας της Σχολής Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου καθώς και άλλους οργανισμούς και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό

έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Papadias, E., Detsis, V., Hadjikyriacou, A., Papadopoulos, A.G., Vradis, C., Chalkias, C. Long-Term Dynamics of Viticultural Landscape in Cyprus—Four Centuries of Expansion, Contraction and Spatial Displacement (2023) Land, 12 (6), art. no. 1143, DOI: 10.3390/land12061143
- Detsis, V., Gkadolou, E., Koutsovoulou, K., Tolias, G. Long-Term Landscape Dynamics to Assess Land Degradation Hypotheses—An Exploratory Study of Evidence from Travelers’ Narrations (2022) Sustainability (Switzerland), 14 (14), art. no. 8543, DOI: 10.3390/su14148543
- Lorilla, R.S., Poirazidis, K., Detsis, V., Kalogirou, S., Chalkias, C. Socio-ecological determinants of multiple ecosystem services on the Mediterranean landscapes of the Ionian Islands (Greece) (2020) Ecological Modelling, 422, art. no. 108994, DOI: 10.1016/j.ecolmodel.2020.108994

Δείκτες Στοχοθεσίας

- Διδακτορικά που θα απονεμηθούν: 4
- Δημοσιεύσεις σε περιοδικά Scopus: 8
- Χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους (χιλιάδες ευρώ): 400.000 ευρώ

3.3 Εργαστήριο Βιώσιμου Τουρισμού και Πολιτισμού

3.3.1 Βιώσιμες Πρακτικές Τουριστικών Προορισμών και Επιχειρήσεων

Στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης, το ενδιαφέρον στρέφεται στην ανάπτυξη τουριστικών προορισμών που θα ανταποκρίνονται και θα εξισορροπούν τις ανάγκες των κοινοτήτων και των επισκεπτών. Πρόκειται για μία συμμετοχική διαδικασία που απαιτεί την ενεργό δράση όλων των εμπλεκόμενων μερών προκειμένου να σχεδιαστούν στρατηγικές με μακροπρόθεσμο προσανατολισμό και οι οποίες θα στηρίζονται στη βιωσιμότητα και στην καινοτομία.

Η διάδοση βέλτιστων πρακτικών και η προώθηση της συνεργασίας αποτελεί έναν από τους άξονες παρέμβασης για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, όπως διατυπώθηκαν στην έκθεση του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ). Η έμφαση σε αυτές τις προτεραιότητες μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων για τη διασφάλιση ενός βιώσιμου τουριστικού προορισμού, ενισχύοντας την ικανοποίηση όλων των εμπλεκόμενων.

Τα μέλη του Εργαστηρίου έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές/τριες από άλλους οργανισμούς (π.χ. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, Τμήμα Γεωγραφίας και Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεματικής Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας), και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Vasilakakis, K., Tabouratzi, E. & Sdrali, D. (2023). Economic Sustainability of Tourism Enterprises: a Proposal of Criteria in the Hotels. *International Journal of Professional Business Review*, 8(4), e01769. DOI: <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i4.1769>
- Skoultzos, S. & Karachalis, N. (2023), Maintaining festivals' "sense of community" through educational activities for locals and festival tourists during the Covid-19 crisis in Greece in Rossetti, G., Wyatt, B. & Ali-Knight, J. (2023), *Festivals and Edutainment*, Routledge, ISBN 9781032304991
- Vardopoulos, I., Giannopoulos, K., Papaefthymiou, E. Temponera, E., Chatzithanasis, G., Goussia-Rizou, M., Karymbalis, E., Michalakelis, C, Tsartas, P. & Sdrali, D. (2023). Urban buildings sustainable adaptive reuse into tourism accommodation establishments: a SOAR analysis. *Discover Sustainability*, 4(1), pp. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43621-023-00166-2>
- Vasilakakis, K. & Sdrali, D. (2022). Supplier selection criteria in the Greek hotel food and beverage divisions, *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 6(2), pp. 447-463. DOI:<https://doi.org/10.1108/JHTI-07-2021-0169>
- Paraskevopoulou, I., Dermitzoglou, G., Kritikos, G. & Georgitsoyanni, E. (2022): Tracing otherness in online cemetery audience research: the 'Other' at the cemetery of Anastasis of Piraeus and the Third Cemetery of Athens, *Mortality*: 1-18. DOI:10.1080/13576275.2022.2126300
- Lachlali, P., Sdrali, D., Mitoula, R. & Apostolopoulos, C. (2020). Exploring visitor motivations at religious tourism sites towards sustainability on the region of West Thessaly, Greece. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 14(2).
- Skoultzos, S., Kontis, A. (2020), Community Involvement in event planning: Cases from Greek Festival Market, *Journal of Regional Socio-Economic Issues (JRSEI)*, Vol. 10, issue 3.
- Skoultzos, S., Kyriakaki, A., Kontis, A.-P. & Sdrali, D. (2020). Sharing economy in time of economic crisis: The owners' perspective of Airbnb rentals in Greek cities. *Journal of Regional Socio-Economic Issues*, 10(3), pp. 46-60.
- Gavra, E. & Georgitsoyanni, E. (eds) (2020), *Proceedings. International Conference "Port Cities and Maritime Routes in Eastern Mediterranean and Black Sea. 18th-21st centuries"*, Thessaloniki: University of Macedonia Publications.

3.3.2 Βιωσιμότητα και Τεχνολογικές Εξελίξεις στον Τομέα της Υλικής και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί έναν ανεκτίμητο πόρο, ο οποίος προωθεί την ποικιλομορφία, τον διάλογο, τη συνοχή, την αλληλεγγύη και την αλληλοκατανόηση, καθώς και τη δυνατότητα εμβάθυνσης στη γνώση για τα υλικά και άυλα πολιτιστικά αγαθά.

Στις μέρες μας η πολιτιστική κληρονομιά διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της βιωσιμότητας, καθώς και στην ανάπτυξη των πνευματικών δυνατοτήτων.

Οι σχετικές τεχνολογικές εξελίξεις ανοίγουν νέες δυνατότητες όχι μόνο για τη συγκέντρωση, τη συντήρηση και την απεικόνιση της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και την επεξεργασία, την ανάλυση, την ανακατασκευή της και την ανάπτυξη εφαρμογών γι' αυτήν. Πλέον, η σημασία της ψηφιακής

πολιτιστικής κληρονομιάς αναγνωρίζεται για αυξανόμενο μέρος του πληθυσμού (π.χ. άτομα που προέρχονται από μειονεκτικά περιβάλλοντα ή άτομα με αναπηρίες), προκειμένου να αποκτούν μοναδικές ευκαιρίες και ισότιμη πρόσβαση στη χρήση πολιτιστικού υλικού, ή κατά τη διάρκεια πανδημιών, όπου οι εικονικές περιηγήσεις και οι εικονικές εκθέσεις μουσείων, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες, οι διαδικτυακές εγκυκλοπαίδειες και ανάλογες ψηφιακές λύσεις και εργαλεία εικονικής επικοινωνίας αποτελούν το μοναδικό μέσο για πρόσβαση και ευρύτερη συμμετοχή στην πολιτιστική κληρονομιά. Τέλος, τονίζεται η σημασία της ψηφιοποίησης του πολιτιστικού υλικού, για την ευκολότερη πρόσβαση αλλά και τη διατήρησή του για τις μελλοντικές γενιές.

Τα μέλη του Εργαστηρίου έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές/τριες από άλλους οργανισμούς, και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Paraskevopoulou, I., Dermitzoglou, G., Kritikos, G. & Georgitsoyanni, E. (2022): Tracing otherness in online cemetery audience research: the 'Other' at the cemetery of Anastasis of Piraeus and the Third Cemetery of Athens, Mortality: 1-18. DOI:10.1080/13576275.2022.2126300
- Γεωργιτσογιάννη, Ε. και Μαρκάτης, Π. (2022), «Πρόσφυγες και Πολιτισμικό Κεφάλαιο: η περίπτωση της Νέας Ερυθραίας Αττικής» στο: Λέτσιου, Σ. και Χαραλαμπίδου Ε. (επιμ.), Πρακτικά. Διεθνές Συνέδριο «Πρόσφυγες ως μοχλός ανάπτυξης: Μαθήματα από το 1922 και προοπτικές» 23-24 Σεπτεμβρίου 2022 Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας: 224- 237.
- Γεωργιτσογιάννη, Ε. & Σοφή, Α. (2022), «Τα Ταφικά Μνημεία του Κοιμητηρίου του Πόρου Τροιζηνίας», στο: Ι. Στουφή- Πουλημένου και Στ. Μαμαλούκος (επιμ.), ΣΤ΄ Επιστημονικό Συμπόσιο Νεοελληνικής Εκκλησιαστικής Τέχνης. Πρακτικά. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών- Θεολογική Σχολή- Τμήμα Θεολογίας, 649-664.
- Γεωργιτσογιάννη, Ε. (2022), «Τηνιακοί Μαρμαρογλύπτες στη Ρουμανία με βάση στοιχεία από ταφικά μνημεία σε κοιμητήρια», [Πρακτικά Δ΄ Διεθνούς Κυκλαδολογικού Συνεδρίου "Οι Κυκλάδες στην διαχρονία: Χώρος-Άνθρωποι", Χώρα Τήνου, 22-26 Σεπτεμβρίου 2021], Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών, 24:79-98.
- Γεωργιτσογιάννη, Ε. (2022), «Ελληνισμός και Βαλκάνια – Αμφίδρομες σχέσεις: Η περίπτωση της ελληνικής κοινότητας στην Κωνσταντζα της Ρουμανίας με βάση τα ταφικά μνημεία – Ιστορικές και καλλιτεχνικές μαρτυρίες», στο: Βαρβούνης, Μ. & Κούγκουλος, Θ. (επιμ.), Ελληνισμός και Βαλκάνια - αμφίδρομες σχέσεις: γλώσσα, ιστορία, λογοτεχνία, πολιτισμός (1453-2019). Πρακτικά 4ου Συνεδρίου των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών (Κομοτηνή 22-24 Νοεμβρίου 2019), τόμ. Γ2', Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης & Παρατηρητής της Θράκης: Κομοτηνή 2022, 476-493
- Gavra, E. & Georgitsoyanni, E. (eds) (2020), *Proceedings. International Conference "Port Cities and Maritime Routes in Eastern Mediterranean and Black Sea. 18th-21st centuries"*, Thessaloniki: University of Macedonia Publications.
- Georgitsoyanni, E. (2020), "The Greek Community in the Danubian city- port of Galati in Romania: Historical and Artistic Testimonies based on funerary monuments- A first presentation", in: Gavra, E. & Georgitsoyanni, E. (eds), *Proceedings. International Conference "Port Cities and Maritime Routes in Eastern Mediterranean and Black Sea. 18th-21st centuries"* (Harokopio University & University of

Macedonia, Athens, 22-24 November 2018), Thessaloniki: University of Macedonia Publications, 607-620.

- Georgitsoyanni, E. (2020), "Greek diaspora in USA: the pioneers in confectionery business P. J. Columbus, George J. Giannios, Louis and John N. Pappas" *American Research Journal of Humanities & Social Science*, 3/8, 89-98.
- Georgitsoyanni, E. (ed) (2019), *Ancient Greek Art and European Funerary Art* Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing.
- Paraskevopoulou, I. & Georgitsoyanni, E. 2019. Grave matters: Uses and abuses in the Third Cemetery of Athens, Association of Significant Cemeteries in Europe Conference, 3-5 October 2019, Ghent "Use, reuse and shared use" (<https://stad.gent/en/international-projects/asce-conference-2019/programme-asce-conference-2019>)

Δείκτες Στοχοθεσίας

- Διδακτορικά που θα απονεμηθούν: 2
- Δημοσιεύσεις σε περιοδικά Scopus: 5
- Χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους (χιλιάδες ευρώ): 1 ευρωπαϊκό ή/και 1 εθνικό

3.4 Εργαστήριο Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Βιώσιμης Ανάπτυξης

3.4.1 Οικονομικά του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής

Η επιστήμη των εφαρμοσμένων οικονομικών του περιβάλλοντος αποτελεί υπό κλάδο της επιστήμης των εφαρμοσμένων οικονομικών που διερευνά την αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση της οικονομίας και του φυσικού περιβάλλοντος. Αντικείμενο των εφαρμοσμένων οικονομικών του περιβάλλοντος αποτελεί η εμπειρική ανάλυση των στοιχείων εκείνων της συμπεριφοράς των οικονομικών μονάδων (καταναλωτής, επιχείρηση και κράτος) που προκαλούν περιβαλλοντικά προβλήματα με στόχο τη διαμόρφωση της κατάλληλης περιβαλλοντικής πολιτικής. Ειδικότερα, η επιστήμη των εφαρμοσμένων οικονομικών του περιβάλλοντος επικεντρώνεται στα εργαλεία για την επίτευξη της ευημερίας, η οποία ταυτίζεται με την έννοια της χρησιμότητας, την ικανοποίηση δηλαδή των αναγκών των καταναλωτών και των παραγωγών (επιχειρήσεων) λαμβάνοντας όμως υπόψη την έννοια της στενότητας των φυσικών πόρων. Για το σκοπό αυτό μελετώνται οι προσδιοριστικοί παράγοντες που διαμορφώνουν τις αποφάσεις των καταναλωτών, επιχειρήσεων και του κράτους σχετικά με τη διαχείριση των φυσικών πόρων με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση προτάσεων για την επίτευξη της βιωσιμότητας. Τα Οικονομικά της Κλιματικής Αλλαγής μελετούν τις οικονομικές επιπτώσεις και συνέπειες της κλιματικής κρίσης. Η έρευνα σε αυτούς τους τομείς αφορά την ανάλυση κόστους - οφέλους που συνδέεται με την κλιματική αλλαγή σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, την ανάλυση των οικονομικών πολιτικών που εφαρμόζονται για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καθώς και την εκτίμηση και αξιολόγηση των οικονομικών επιπτώσεων και ευκαιριών της κλιματικής κρίσης.

Ο συγκεκριμένος άξονας προτεραιότητας βρίσκεται σε συμφωνία με τους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας που έχουν αναδειχθεί για την περίοδο 2021-2027 “Αειφόρος Ενέργεια”, “Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία” και βρίσκεται σε συμφωνία με όλους τους τομείς προτεραιότητας που αφορούν την οικονομική δραστηριότητα που έχουν αναδειχθεί στο πλαίσιο Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Επίσης η στόχευση του ευθυγραμμίζεται με τους 7 από τους 17 στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης: Στόχος 1: Μηδενική Φτώχεια, Στόχος 2: Μηδενική Πείνα, Στόχος 7: Φθηνή και Καθαρή Ενέργεια, Στόχος 8: Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη, Στόχος 12: Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή, Στόχος 13: Δράση για το Κλίμα και Στόχος 17: Συνεργασίες για τους Στόχους.

Τα μέλη ΔΕΠ που θα ασχοληθούν με τη θεματική αυτή έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές από άλλα ιδρύματα (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Sardianou, E. (2024), "Understanding energy poverty among the Elderly: Insights from a household survey in Greece": Special Issue: Recognition of and Response to Energy Poverty: Measurement, Policies and Measures, Section: Energy Economics and Policy, Energies, in press.
- Hondroyiannis, G., Sardianou, E., Nikou, V., Evangelinos, K., & Nikolaou, I. (2024). Circular economy and macroeconomic performance: Evidence across 28 European countries. *Ecological Economics*, 215, 108002.
- Hondroyiannis, G., E. Sardianou, Nikou, V., K. Evangelinos, I. Nikolaou, (2023). “Recycling Rate Performance and Socioeconomic Determinants: Evidence from Aggregate and Regional data across European Union Countries” *Journal of Cleaner Production*, 434, 139877.
- Sardianou, E., Nikou, V., K. Evangelinos, I. Nikolaou, (2023). “What are the key dimensions that CE emphasizes on? A systematic analysis of circular economy definitions” *Environment Systems and Decisions*.
- Karytsas, S., and Theodoropoulou, H. (2022). Determinants of citizens' participation and investment in community energy initiatives. *International Journal of Sustainable Energy*.

3.4.2 Βιώσιμη οικονομική συμπεριφορά και εφοδιαστική αλυσίδα

Ο τομέας της εφοδιαστικής αλυσίδας διανύει μια περίοδο ταχείας κοινωνικο-οικονομικής, τεχνολογικής, περιβαλλοντικής και πολιτικής αναπροσαρμογής σε διεθνές επίπεδο, αφού είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τις αγορές και τις τεχνολογικές εξελίξεις, τις νέες συνθήκες που επέβαλε η πανδημία του covid-19 καθώς και την ανάγκη ανασχεδιασμού του στο πλαίσιο της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Στο πλαίσιο της βιώσιμης καταναλωτικής συμπεριφοράς, η υιοθέτηση υπεύθυνων καταναλωτικών συνηθειών, όπως η επιλογή βιώσιμων προϊόντων και με ελάχιστο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, η μείωση της σπατάλης, η επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση μπορεί να οδηγήσουν σε περιορισμός της ρύπανσης, στην εξοικονόμηση πόρων και προστασία του περιβάλλοντος, και στη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών αποτελούν ζητήματα καίριας σημασίας. Αναφορικά με την ανάλυση του πρωτογενούς τομέα παραγωγής, στο πλαίσιο της σύγχρονης αγροτικής οικονομίας και της βιώσιμης

αγροδιατροφικής εφοδιαστικής αλυσίδας, αναλύονται οι δραστηριότητες που αφορούν την ορθολογική παραγωγή των αγροτικών προϊόντων λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής με σκοπό την ανάπτυξη βιώσιμων πρακτικών ώστε να συμβαδίζουν με τις υποδείξεις της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ).

Ο συγκεκριμένος άξονας προτεραιότητας βρίσκεται σε συμφωνία με τους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας που έχουν αναδειχθεί για την περίοδο 2021-2027 “Μεταφορές-Εφοδιαστική Αλυσίδα”, “Αγροδιατροφική Αλυσίδα” και “Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία” του πλαισίου Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Επίσης η στόχευση του ευθυγραμμίζεται με τους 5 από τους 17 στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης: Στόχος 1: Μηδενική Φτώχεια, Στόχος 2: Μηδενική Πείνα, Στόχος 8: Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη, Στόχος 9: Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές και Στόχος 12: Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή.

Τα μέλη ΔΕΠ που θα ασχοληθούν με τη θεματική αυτή έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές από άλλα ιδρύματα (ενδεικτικά Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Πειραιά, Πολυτεχνείο Κρήτης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Karytsas, S., Theodoropoulou, E. (2023), Awareness and Utilization of Incentive Programs for Household Energy-Saving Renovations: Empirical Findings from Greece. *Sustainability*, 15(18), 13923.
- Sardanou, E., Gkaragkani, V., and Kostakis, I. (2022). Environmental management decision-making in Greek hotels: barriers and drivers to sustainability. *Progress in Industrial Ecology, an International Journal*, 15(1), 53-69.
- Kostakis, I., and Tsagarakis, K. P. (2022). The role of entrepreneurship, innovation and socioeconomic development on circularity rate: empirical evidence from selected European countries. *Journal of Cleaner Production*, 348, 131267.
- Vlachos I., Malindretos G. (2021). Supply chain redesign in the aquaculture supply chain: a longitudinal case study, *Production Planning & Control*.
- Zavali, M., & Theodoropoulou, E. (2018), Investigating determinants of green consumption: evidence from Greece. *Social Responsibility Journal*, 14(4), 719–736.

3.4.3 Βιώσιμη αστική και περιφερειακή ανάπτυξη

Ο τομέας της βιώσιμης αστικής και περιφερειακής ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις. Οι σύγχρονες κοινωνίες επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν τα οικονομικά προβλήματα και να πετύχουν τη χρηματοοικονομική μεγέθυνση, έχοντας ως απώτερο στόχο την κοινωνική συνοχή και την εξασφάλιση της ποιότητας ζωής για τους πολίτες τους. Προκειμένου να πετύχει η εν λόγω πολιτική, θα πρέπει αρχικά να λαμβάνει υπόψη της και να συνεκτιμά πολλές και διαφορετικές παραμέτρους, όπως το επίπεδο της ανάπτυξης της κάθε πόλης και περιφέρειας, τη φύση των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει και τους λόγους που τα προκαλούν. Επομένως, πρώτα απ’ όλα απαιτείται η ορθή διάγνωση των προβλημάτων.

Σε δεύτερο στάδιο θα πρέπει να χαράσσονται οι στρατηγικές πολιτικές που στοχεύουν στη μείωση των χρηματοοικονομικών, κοινωνικών, εδαφικών, περιβαλλοντικών, πολιτισμικών κ.ά. ανισοτήτων που υφίστανται ανάμεσα σε πόλεις και περιφέρειες, συνεκτιμώντας πάντα τις φυσιογνωμικές τους διαφοροποιήσεις. Όλοι αυτοί οι στόχοι θα πρέπει να συμβάλλουν στην άρση ή μείωση των ανισοτήτων και στη βελτίωση των συνθηκών της ζωής.

Έμφαση δίνεται στη βιώσιμη ανάπτυξη και στους τέσσερις πυλώνες που τη συνθέτουν: το περιβάλλον, την οικονομία, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Επομένως, η κατάσταση του περιβάλλοντος των πόλεων και των περιφερειών, ανεξάρτητα από το αν είναι ανεπτυγμένες ή όχι, παίζει καθοριστικό ρόλο σε μακροχρόνιο επίπεδο στην οικονομική ανάπτυξή τους. Όμως, σήμερα, ξεπεράστηκε ο αυστηρά περιβαλλοντικός χαρακτήρας της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς αυτή περιλαμβάνει 17 θεσμοθετημένες επιμέρους ενότητες έτσι όπως καταγράφονται στους 17 παγκόσμιους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης.

Επίσης, για την επιτυχία των παραπάνω λαμβάνεται υπόψη η αξιοποίηση της πληροφορικής και των ψηφιακών μέσων, καθώς βοηθούν στην από απόσταση διαχείριση των αστικών και περιφερειακών θεμάτων. Ταυτόχρονα, συμβάλουν στην ισότητα των πολιτών, ακόμη και αυτών που κατοικούν σε πιο απομακρυσμένες πόλεις και περιφέρειες, εφόσον μέσω της δημιουργίας δικτύων, εξασφαλίζεται πρώτον η διασύνδεση (επομένως και συμμετοχικότητα) και δεύτερον η εξασφάλιση καλών υπηρεσιών για όλους.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ανάγκη είναι να αξιοποιηθούν μέθοδοι και εργαλεία όπως η επιτόπια έρευνα, η αξιοποίηση της πληροφορικής και των ψηφιακών μέσων. Ο συγκεκριμένος άξονας προτεραιότητας βρίσκεται σε συμφωνία και με τους οκτώ τομείς προτεραιότητας που έχουν αναδειχθεί για την περίοδο 2021-2027 του πλαισίου Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Επίσης, η στόχευση του ευθυγραμμίζεται με το σύνολο των 17 στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Τα μέλη ΔΕΠ που θα ασχοληθούν με τη θεματική αυτή έχουν συνεργαστεί τόσο μεταξύ τους, όσο και με επιστήμονες και ερευνητές από άλλους οργανισμούς (ενδεικτικά Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Sapienza University of Rome, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου κ.ά.) και διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τα ακόλουθα ενδεικτικά βιβλία και ενδεικτικές δημοσιεύσεις της τελευταίας 5ετίας:

- Mitoula R.(2023) "Sustainable Economic Regional Development", e-book Kallipos Publications, Athens, Greece, ISBN 960-02-3610-1, pages268
- Mitoula R., Lazaridis M., Thisiadou A., Dempas M., Archontikis P., Samourkasidou E. (2020) "Kavala 2020-2050. Physiognomy and Sustainable Development of the Prefecture of Kavala", Papazisis Publications, Athens, Greece, ISBN 960-02-3610-1, pages 376
- Mitoula R., Kaldis P. (2018) "City Branding and Sustainable Development. The Case of Cultural Routes", Parazisi Publications, Athens, Greece, ISBN 960-02-3438-1, pages 318
- Papavasileiou A., Mitoula R. (2023)"Mega Infrastructure Projects and their contribution to Sustainable Development: the case study of the Athens Metro",*Economic Change and Restructuring Journal*,Springer,<https://doi.org/10.1007/s10644-023-09493-w>

- Maria Vlahadi, Roido Mitoula, Luca Salvati (2023) "The contribution of immigrants to Urban Economies: Exploring Citizens' opinion in Athens, Greece", *Migration Letters Journal*, Volume 20 No 3, doi:<https://doi.org/10.47059/ml.v20i3.2911>,<https://migrationletters.com/index.php/ml/article/view/2911>

3.4.4 Εφαρμοσμένη οικονομική ανάλυση

Η Εφαρμοσμένη οικονομική ανάλυση αναδεικνύεται ως ένα απαραίτητο εργαλείο για την κατανόηση και αντιμετώπιση των σύγχρονων οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων. Ο θεματικός άξονας εστιάζει στην ανάπτυξη και εφαρμογή οικονομετρικών μεθόδων και υποδειγμάτων για την ανάλυση και πρόβλεψη οικονομικών φαινομένων αλλά και την κατανόηση των οικονομικών επιπτώσεων σημαντικών γεγονότων, όπως η πανδημία COVID-19, η κλιματική κρίση, η τεχνολογική πρόοδος και η γεωπολιτική αστάθεια.

Ο συγκεκριμένος άξονας προτεραιότητας βρίσκεται σε συμφωνία με όλους τους τομείς προτεραιότητας που έχουν αναδειχθεί για την περίοδο 2021-2027 του πλαισίου Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Η στόχευση του ευθυγραμμίζεται με τους 4 από τους 17 στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης: Στόχο 8: Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη, Στόχο 9: Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές και Στόχο 12: Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή, ενώ μπορεί να συμβάλει ενεργά στη διεθνή συνεργασία για την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης Στόχος 17: Συνεργασίες για τους Στόχους.

Τα μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στον θεματικό άξονα έχουν εδραιώσει ισχυρές συνεργασίες με ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια στην Ελλάδα και το εξωτερικό που διαθέτουν εκτεταμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στον συγκεκριμένο ερευνητικό άξονα, όπως αποδεικνύεται από τις ακόλουθες ενδεικτικές δημοσιεύσεις:

- Hondroyiannis, G., Sardianou, E., Nikou, V., Evangelinos, K., & Nikolaou, I. (2024). Circular economy and macroeconomic performance: Evidence across 28 European countries. *Ecological Economics*, 215, 108002.
- Hondroyiannis, G., Sardianou, E., Nikou, V., Evangelinos, K., & Nikolaou, I. (2024). Waste generation and macroeconomic drivers: a panel study for European countries and regions. *Management of Environmental Quality: An International Journal*.
- Stauropoulou, A., Sardianou, E., Malindretos, G., Evangelinos, K., & Nikolaou, I. (2023). The effects of economic, environmentally and socially related SDGs strategies of banking institutions on their customers' behavior. *World Development Sustainability*, 2, 100051.
- Kostakis, I., & Arauzo-Carod, J. M. (2023). The key roles of renewable energy and economic growth in disaggregated environmental degradation: Evidence from highly developed, heterogeneous and cross-correlated countries. *Renewable Energy*, 206, 1315-1325.

Δείκτες Στοχοθεσίας

- Διδακτορικά που θα απονεμηθούν: 4

- Δημοσιεύσεις σε περιοδικά Scopus: 10
- Χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους (χιλιάδες ευρώ): 150.000-200.000€

3.5 Εργαστήριο Ψυχοπαιδαγωγικής

3.5.1 Οικογένεια και ανάπτυξη παιδιού

Ένας σημαντικός τομέας στόχευσης της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η ευημερία και η ποιότητα ζωής, τομέας ο οποίος αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα σε μια εποχή που βρίσκεται αντιμέτωπη με πολλαπλές κοινωνικές προκλήσεις. Επιπρόσθετα, η οικογένεια αποτελεί θεμελιώδη μονάδα της κοινωνίας, η ανθεκτικότητα της οποίας είναι προϋπόθεση για την ανάπτυξη και την ευημερία των μελών της, και ιδιαίτερα των παιδιών. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ (Α/RES/47/237) από το 1993 καθιερώνεται η Διεθνής Ημέρα της Οικογένειας (15 Μαΐου) με σκοπό την αναγνώριση του ρόλου που ασκεί η οικογένεια στην ζωή όλων καθώς και της συμβολής της στην ποιότητα ζωής, την ευημερία και την ευδαιμονία της κοινωνίας. Η οικογένεια διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μελών της. Τόσο για τους γονείς όσο και για τα παιδιά, το οικοσύστημα της οικογένειας είναι απαραίτητο και ευεργετικό για την καλλιέργεια αισθημάτων εμπιστοσύνης και ασφάλειας, και της ικανότητας σύναψης και διατήρησης υγιών και ανθεκτικών διανθρώπινων σχέσεων. Η οικογένεια δεν ικανοποιεί μόνο τις βασικές ανάγκες του αναπτυσσόμενου ανθρώπου για τροφή, στέγη και φροντίδα, αλλά ο ρόλος της εκτείνεται πέρα από αυτές συμβάλλοντας στη δημιουργία του αισθήματος του ανήκειν στην ομάδα και την κοινότητα, ενός συστήματος υποστήριξης, ασφάλειας και εκπαίδευσης. Ο ρόλος της οικογένειας ως παιδαγωγού είναι καθοριστικός παράγοντας στην ανάπτυξη του παιδιού. Τα παιδιά διδάσκονται διαρκώς από τους γονείς και τα άλλα μέλη της οικογένειας από την ημέρα που γεννιούνται, αναπτύσσοντας όχι μόνο την ικανότητά τους να μαθαίνουν και να αυτενεργούν αλλά και να αυτορυθμίζονται, να σχετίζονται και να αλληλεπιδρούν με τους άλλους, να σέβονται τους άλλους και τον εαυτό τους και να κατανοούν τον κόσμο γύρω τους. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, είναι επιτακτική η ανάγκη για την βέλτιστη ανάδειξη και την συστηματική μελέτη του ρόλου της οικογένειας ως βασικής μονάδας της κοινωνίας (βλ. Διακήρυξη της Κοπεγχάγης, Πλατφόρμα Δράσης Πεκίνου) που τρέφει τις συναισθηματικές και σωματικές ανάγκες των μελών της, καθιστώντας τα ικανά να συνεισφέρουν θετικά στην κοινότητα και στην οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη.

Ο συγκεκριμένος ερευνητικός άξονας στοχεύει στην περαιτέρω ανάδειξη των οφελών της οικογένειας για τους ενήλικες, τα παιδιά και την ευρύτερη κοινωνία αλλά και στην συστηματική μελέτη των οικογενειών με ανεπαρκείς κοινωνικούς, συναισθηματικούς και οικονομικούς πόρους, και τις συνέπειες της ανεπάρκειας αυτής στην ποιότητα ζωής της οικογένειας και της κοινωνίας. Τα μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ που θα ασχοληθούν με την συγκεκριμένη ερευνητική θεματική θα διενεργήσουν έρευνα, σε συνεργασία με υποψήφιους διδάκτορες, ερευνητές/ερευνήτριες άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου ή άλλων Πανεπιστημίων ή ερευνητικών κέντρων της ημεδαπής και της αλλοδαπής, η οποία θα συμβάλει στην προαγωγή της σχετικής έρευνας και γνώσης σε επίπεδο ανίχνευσης, πρόληψης, και αντιμετώπισης. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ερευνητικού άξονα, υπάρχει ήδη δημοσιευμένη έρευνα, η οποία αποτελεί το απαραίτητο υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα στηριχθεί η μελλοντική ερευνητική ανάπτυξη.

- Kazantzidou, P., Antonopoulou, K., Costarelli, V. & Papanikolaou, G. (2023). Environmental factors associated with autism spectrum disorder in Southern Europe: a systematic review. *International Journal of Developmental Disabilities*, doi:10.1080/20473869.2023.2215012
- Μηλιώνη, Μ., Κόκκινος, Κ. Μ. & Αντωνοπούλου Αικ. (2022). Οι έμμεσες επιδράσεις των αντιλήψεων εφήβων μαθητών για την πατρική τυπολογία στην προσαρμογή τους μέσω της συναισθηματικής ρύθμισης. *Ψυχολογία*, 27(2), 21-39.
- Antonopoulou, K., Manta, N., Maridaki-Kassotaki, K., Kouvava, S. & Stampoltzis, A. (2020). Parenting and Coping Strategies among Parents of Children with and without Autism: The Role of Anxiety and Emotional Expressiveness in the Family. *Austin Journal of Autism & Related Disabilities*, 6(1), 1054.
- Maridaki-Kassotaki, K., Antonopoulou, K., Olivari, M. G., Tagliabue, S., & Confalonieri, E. (2020). Examining fatherhood in Greece and Italy. *Journal of Family Studies*, 26(1), 1-15. doi: 10.1080/13229400.2017.1284148.
- Olivari, M. G., Hertfelt Wahn, E., Maridaki-Kassotaki, K., Antonopoulou, K., & Confalonieri, E. (2015). Adolescent Perceptions of Parenting Styles in Sweden, Italy and Greece: An Exploratory Study. *Europe's Journal of Psychology*, 11(2), 244-258. doi: 10.5964/ejop.v11i2.887.
- Antonopoulou, K., Alexopoulos, D. A., & Maridaki-Kassotaki, K. (2012). Perceptions of father parenting style, empathy, and self-esteem among Greek preadolescents. *Marriage & Family Review*, 48(3), 293–309. <https://doi.org/10.1080/01494929.2012.665016>

3.5.2 Ποιοτική εκπαίδευση και μάθηση

Σύμφωνα με το άρθρο 14 για το δικαίωμα εκπαίδευσης του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τους στόχους 4 (Ποιοτική Εκπαίδευση) και 5 (Εξάλειψη Ανισοτήτων) της Βιώσιμης Ανάπτυξης όπως υιοθετήθηκαν και ορίστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη, η προστασία του παιδιού και η εκπαίδευσή του θα πρέπει να διέπεται από τέσσερις θεμελιώδεις αρχές: την εξάλειψη των διακρίσεων, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, την επιβίωση, την ανάπτυξη και την αξιοπρέπεια του παιδιού καθώς και την ελευθερία γνώμης και συμμετοχής. Επιπρόσθετα, η παροχή Ποιοτικής Εκπαίδευσης και η ελεύθερη πρόσβαση σε αυτήν για όλα τα παιδιά προϋποθέτει την διασφάλιση της ισοτιμίας, της φυσικής παρουσίας, της αποδοχής και του σεβασμού, της συμμετοχής και συνεργασίας καθώς και της καλλιέργειας γνώσεων και δεξιοτήτων σε ένα περιβάλλον αποτελεσματικής μάθησης, συμπερίληψης και φιλοκοινωνικής συμπεριφοράς. Υπό το πρίσμα αυτό, η ποιοτική εκπαίδευση θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από ευελιξία, προσαρμοστικότητα και θετικό ψυχολογικό κλίμα με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη της ολόπλευρης προσωπικότητας του αναπτυσσόμενου ανθρώπου, την ευημερία και την ευδαιμονία του τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Η Ποιοτική Εκπαίδευση, επομένως, είναι ένας τομέας έρευνας που στοχεύει στην προαγωγή της γνώσης και στην δημιουργία εργαλείων για την υποστήριξη/ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού, του παιδιού και της οικογένειας σε κάθε ενέργεια, δράση, παρέμβαση και πρακτική που εφαρμόζεται προκειμένου να ενισχύσει την κοινωνικοσυναισθηματική, γνωστική, γλωσσική και μαθησιακή ανάγκη του παιδιού.

Τα μέλη ΔΕΠ/ΕΔΙΠ που θα αναπτύξουν έρευνα στον τομέα αυτό, μέσα από συνεργασίες και συνέργειες με ερευνητές από Ιδρύματα και οργανισμούς της ημεδαπής και της αλλοδαπής, θα προσεγγίσουν την

μελέτη της Ποιοτικής Εκπαίδευσης μέσα από μια ολιστική, οικοσυστημική ματιά που συνάδει με τις αρχές και τη φιλοσοφία της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας του ατόμου και της κοινότητας. Συγκεκριμένα, η έρευνα που θα αναπτυχθεί θα συμπεριλάβει, μεταξύ άλλων, τον εκπαιδευτικό, την διαδικασία της μάθησης και της διδασκαλίας, το μαθησιακό και ψυχοκοινωνικό κλίμα της συμπεριληπτικής τάξης, την εξάλειψη των ανισοτήτων, τον σεβασμό απέναντι στην ετερότητα και την αξιοποίηση της τεχνολογίας (π.χ. Τεχνητή Νοημοσύνη), της βιωματικής μάθησης και της δημιουργικότητας στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού. Η παραπάνω ερευνητική δραστηριότητα βασίζεται σε προϋπάρχουσα ερευνητική δράση των μελών ΔΕΠ/ΕΔΙΠ του Τμήματος και συναφείς δημοσιεύσεις:

- Andrikopoulou, E., & Koutrouba, K. (2019). Promoting mindfulness about the environment through the use of drama in the Greek classroom: Teachers' views and attitudes. *Education Sciences*, 9(22), 1-17.
- Bloyianni, V., Zbainos, D., & Karagianni, M.-P. (2024). From mindreading to originality: Exploring the relationship between Theory of Mind and Creativity across the lifespan. *British Journal of Developmental Psychology*, 00, 1-19. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12476>
- Κουτρούμπα, Κ. (2021). *Εκπαιδευτικό έργο, σχολική μάθηση και διδακτική αποτελεσματικότητα*. Αθήνα: Διάδραση.
- Koutrouba, K. (2020). Classroom management and teacher effectiveness. In G. W. Noblit (Ed.), *Oxford Research Encyclopedias, Education* (pp. 1-20). Oxford: Oxford University Press.
- Kouvava, S., Antonopoulou, K., Ralli, A., Kokkinos, C., & Maridaki-Kassotaki, K. (2022). Children's Vocabulary and Friendships: A Comparative Study between Children with and without Specific Learning Disorder and Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Dyslexia*, 28, 149-165. doi: 10.1002/dys.1709
- Stampoltzis, A., & Voulkidou, E. (2023). Parental perceptions of electronic media use by children with attention deficit hyperactivity disorder and non-referred children in Greece. *European Journal of Psychology and Educational Research*, 6(1), 11-20. <https://doi.org/10.12973/ejper.6.1.11>
- Voulgari, R. & Koutrouba, K. (2021): Examining the depth of primary school teachers's' reflection through the critical incident technique. *Educational Studies*, DOI: 10.1080/03055698.2021.1980863.
- Zbainos, D., & Sagia, C. (2022). Dynamic assessment of creativity for diagnostic purposes: Combining the sociocultural approach to creativity and creative cognition in practice. *European Psychologist*, 27(3), 165-176. <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000476>

3.5.3 Θετική ψυχολογία και συμβουλευτική

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης του πλανήτη περιλαμβάνει διακριτό στόχο που αφορά στην διασφάλιση μιας ζωής με σωματική και ψυχική υγεία και ευημερία για όλους και όλες και σε όλες τις ηλικίες (Στόχος 3). Επιπρόσθετα, η Θετική Ψυχολογία ασχολείται με την έρευνα γύρω από την προαγωγή της ευημερίας, της ευζωίας, της ποιότητας ζωής και της ψυχικής ανθεκτικότητας των ανθρώπων. Εστιάζει στην ανάδειξη του ρόλου συναισθηματικών καταστάσεων (π.χ. χαρά, ελπίδα, αισιοδοξία, αγάπη, συγχωρητικότητα, συμπόνια) καθώς και δυνατοτήτων/ χαρακτηριστικών της προσωπικότητας του ανθρώπου (π.χ. αλτρουισμός, ενσυναίσθηση, σοφία,

αξιοπρέπεια) στην υποκειμενική ευημερία, την ποιότητα ζωής και την ενδυνάμωση του ανθρώπου (APA, 2024, <https://dictionary.apa.org/positive-psychology>). Η Συμβουλευτική στην εκπαίδευση καλείται να ανταποκριθεί στην πρόκληση της προαγωγής και διασφάλισης της ψυχικής υγείας των παιδιών, εφήβων και ενηλίκων ως προϋπόθεσης για την ατομική και συλλογική βιώσιμη ευημερία και ποιότητα ζωής.

Τα μέλη ΔΕΠ/ΕΔΙΠ που θα δραστηριοποιηθούν ερευνητικά στον συγκεκριμένο άξονα, θα συνεργαστούν με φοιτητές/φοιτήτριες, ερευνητές από το Τμήμα, το Πανεπιστήμιο και άλλα ερευνητικά ιδρύματα της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Η νέα έρευνα που θα αναπτυχθεί και θα δημοσιευτεί στηρίζεται σε προηγούμενη ερευνητική εμπειρία:

- Kyvelou, A., Antonopoulou, K., Klefтарas, G., Verdis, A. & Tsitsas, G. (2023) The Impact of a Mindfulness-Gestalt Based Counseling Group on Undergraduate College Students. *Psychology*, 14, 1268-1287. doi: 10.4236/psych.2023.148070.
- Kyvelou, A. & Tsitsas, G. (2023). Promoting Well-Being and Psychological Thriving in University Students: A Gestalt-Mindfulness-Based Personal Development Counseling Intervention. *Creative Education*, 14, 2486-2502. doi: 10.4236/ce.2023.1412160.
- Zagorianakou, N., Tsitsas, G., Dragioti, E., Konstanti, Z., Mantzoukas, S. & Gouva, M. (2023) Psychometric and Factor Analysis of the Greek Version of the SpREUK Questionnaire. *Creative Education*, 14, 1669-1686. doi: 10.4236/ce.2023.148107.
- Kouvava, S., Antonopoulou, K., Kokkinos, C. M., Ralli, A. M. & Maridaki-Kassotaki, K. (2022). Friendship quality, emotion understanding, and emotion regulation of children with and without attention deficit/hyperactivity disorder or specific learning disorder. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 27(1), 3-19. DOI: 10.1080/13632752.2021.2001923

Δείκτες στοχοθεσίας

Προτείνεται ο παραπάνω ερευνητικός άξονας να αναπτυχθεί μέσα από:

- την εκπόνηση 3 διδακτορικών διατριβών
- τη δημοσίευση τουλάχιστον 6 εργασιών κατ' έτος σε περιοδικά Scopus
- τη συμμετοχή σε τουλάχιστον 3 χρηματοδοτούμενα ερευνητικά έργα (ευρωπαϊκό ή εθνικό)
- ανάληψη της επιστημονικής ευθύνης τριών ευρωπαϊκών ερευνητικών έργων

Πίνακας 3α. Key Performance Indexes με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής επίδοσης σε επίπεδο

Δείκτης Απόδοσης (ΚΡΙ)	Τιμή Στόχος (στο τέλος 5ετίας)	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
1. Ανάπτυξη ολοκληρωμένων υποδομών που προάγουν την έρευνα στο Τμήμα και ΔΕΝ υπάρχουν ήδη (να τεκμηριωθεί) (αριθμητικά και αναφορά	2	Εργαστήριο Υπολογιστών Βιώσιμης Ανάπτυξης Βιώσιμο Campus as a Test Bed

υποδομής)		
2. Αναφορά υποδομών που στοχεύετε να αναβαθμιστούν (αριθμητικά και αναφορά υποδομής) (σημειώνεται ότι αυτές δεσμεύεται το Τμήμα να τις αναβαθμίσει μέσα από διαφορές πηγές χρηματοδότησης με δικούς του καταρχήν πόρων από ερευνητικά έργα και δευτερευόντως από ενίσχυση από Πανεπιστήμιο)		
3. Νέα πεδία έρευνας που θα υποστηριχθούν (Δεν καλλιεργούνται τώρα) (αριθμητικά και αναφορά πεδίων)	5	Κυκλική οικονομία και απόβλητα Οικονομική της κλιματικής αλλαγής Νομισματική πολιτική και κλιματική κρίση Δημοσιονομική πολιτική και κλιματική κρίση Συμβουλευτική και εφαρμογές στο σχολικό περιβάλλον
4. Αριθμός νέων διδακτορικών σε βασική έρευνα στα ενδιαφέροντα του Τμήματος (αριθμητικά και αναφορά τομέων)	16	Τρόφιμα και Περιβάλλον, Βιώσιμη Δίαιτα, Επισιτιστική Επάρκεια και Περιβάλλον: 2 Κυκλική Οικονομία, κύκλος ζωής προϊόντων και ποσοτική εκτίμηση περιβαλλοντικού αποτυπώματος: 1 Δυναμική της κάλυψης και χρήσης γης: 1 Βιώσιμες πρακτικές τουριστικών προορισμών και επιχειρήσεων: 2 Οικονομικά του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής: 1 Βιώσιμη οικονομική συμπεριφορά και εφοδιαστική αλυσίδα (Ενεργειακή φτώχεια): 1 Βιώσιμη αστική και περιφερειακή ανάπτυξη (Βιώσιμος αστικός τουρισμός): 1 Εφαρμοσμένη Οικονομική Ανάλυση (Οικονομικά της κλιματικής κρίσης): 1 Οικογένεια και ανάπτυξη παιδιού: 2 Ποιοτική εκπαίδευση και μάθηση: 2 Θετική ψυχολογία και συμβουλευτική: 2
5. Αριθμός μετα-ερευνητών που θα υποστηριχθούν	10	
6. Αύξηση παραγόμενων δημοσιεύσεων σε αναγνωρισμένα περιοδικά (Scopus) στους τομείς έρευνας που προτείνονται (ποσοστό αύξησης σε επίπεδο 5ετίας σε σχέση με τον αριθμό των τελευταίων 5 ετών)	10%	
7. Προσέλκυση πρόσθετης χρηματοδότησης (ποσοστό αύξησης σε σχέση με την χρηματοδότηση των τελευταίων 5 ετών)	10%	
8. Αριθμός έργων που το Τμήμα μπορεί να έχει ρόλο συντονιστή (αριθμός)	6	

Στόχος: Ενίσχυση Διεθνοποίησης Έρευνας		
Δείκτης Απόδοσης (ΚΡΙ)	Τιμή Στόχος (στο τέλος 5ετίας)	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
9. Αριθμό ξένων ερευνητών/συνεργατών που θα φιλοξενηθούν στο Τμήμα (αριθμός)	1	
10. Αριθμός νέων διεθνών/εθνικών συνεργασιών με στόχο την έρευνα (αριθμός και τομείς έρευνας)	14	
11. Αριθμό διδασκόντων από το εξωτερικό (διεθνών φοιτητών) (αριθμός)	1	

Στόχος: Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Έρευνας – Κουλτούρα Καινοτομίας		
Δείκτης Απόδοσης (ΚΡΙ)	Τιμή Στόχος (στο τέλος 5ετίας)	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
1. Πιθανές πατέντες (αριθμός – τομέας έρευνας) (να τεκμηριωθεί)		
2. Ενίσχυση συνθηκών για την δημιουργία τεχνοβλαστού (αριθμός – τομέας έρευνας) (να τεκμηριωθεί)		
3. Αξιοποίηση υποδομών για τη διοργάνωση διαγωνισμών καινοτομίας και επιχειρηματικότητας (να αναφερθεί αριθμός)	1	
4. Αριθμός διαγωνισμών καινοτομίας και επιχειρηματικότητας που θα διοργανώσει το Τμήμα (αριθμός και τομείς)	2	

Πίνακας 3β. Key Performance Indexes με στόχο: Προαγωγή Ερευνητικής Συνεργασίας – Δημιουργίας διακριτού προφίλ για το Πανεπιστήμιο σε επίπεδο Πανεπιστημίου

Στόχος: Προαγωγή Ερευνητικής Συνεργασίας – Δημιουργίας διακριτού προφίλ για το Πανεπιστήμιο		
Δείκτης Απόδοσης (ΚΡΙ)	Τιμή Στόχος (στο τέλος 5ετίας)	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
1. Ανάπτυξη υποδομών που	2	Εργαστήριο Υπολογιστών Βιώσιμης Ανάπτυξης

διευκολύνουν διεπιστημονική έρευνα (αριθμητικά και αναφορά υποδομής		Διαχείριση Αποβλήτων (Βιώσιμο Campus as a test bed).
2. Αριθμός νέων διδακτορικών με συνεπιβλέποντες από άλλα Τμήματα (αριθμητικά και αναφορά τομέων)	15	
3. Αύξηση παραγόμενων δημοσιεύσεων σε αναγνωρισμένα περιοδικά (Scopus) στους ανωτέρω τομείς σε συνεργασία με άλλα Τμήματα (ποσοστό αύξησης σε επίπεδο 5ετίας σε σχέση με τον αριθμό των τελευταίων 5 ετών και αριθμός)	10%	
4. Προσέλκυση πρόσθετης χρηματοδότησης σε επίπεδο διεπιστημονικής έρευνας (ποσοστό αύξησης σε σχέση με την χρηματοδότηση των τελευταίων 5 ετών)	10%	
5. Αριθμός έργων που το Πανεπιστήμιο μπορεί να έχει ρόλο συντονιστή (αριθμός και περιοχές)	2	Εθνικά

Ανάλυση SWOT

Συνοψίζοντας τα ανωτέρω βασικά σημεία του Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού Ανάπτυξης της Έρευνας του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης 2024-2028, η ανάλυση εφικτότητας της στρατηγικής του στόχευσης αποτυπώνεται στο παρακάτω σχήμα με αξιοποίηση του εργαλείου Ανάλυση SWOT (SWOT Analysis) (Πίνακας 4).

Πίνακας 4: Ανάλυση SWOT του στρατηγικού σχεδιασμού του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Σ Δυνατά Σημεία	W Αδύνατα Σημεία	Ο Ευκαιρίες	Τ Απειλές
- Έρευνα υψηλού επιπέδου σχεδόν σε όλους τους πυλώνες της Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. - Θεσμοθετημένα Ερευνητικά Εργαστήρια - Χρηματοδότηση από εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς για ερευνητικά έργα. - Συμμετοχή σε διεθνή ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα. - Ικανοποιητική διεθνής αποδοχή και απήχηση του ερευνητικού έργου (citations) των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. - Ενεργή συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητικού δυναμικού και υποψηφίων διδακτόρων στις ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος.	- Μέτρια συνεργασία μεταξύ των μελών ΔΕΠ των εργαστηρίων του Τμήματος. - Έλλειψη χώρων για την εργασία των ερευνητών/τριών	- Πολλαπλές πηγές χρηματοδότησης εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων. - Προώθηση της έρευνας με ενίσχυση συνεργασιών σε αντικείμενα αιχμής με ιδρύματα του εξωτερικού. - Ενίσχυση συνεργασιών με παραγωγικούς φορείς ώστε να αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της ερευνητικής δραστηριότητας.	- Το γραφειοκρατικό πλαίσιο - Δυσκολίες στην αναζήτηση και διατήρηση χρηματοδότησης - Δυσκολία στην διατήρηση συνεργασίας με ενδιαφερόμενους εξωτερικούς φορείς - Διαχείριση της εγκυρότητας ανοιχτών δεδομένων - Εργασιακή εξουθένωση

